

**Приховатись за чужою «більшістю» або ж формувати свою «меншість»?
Дві тенденції у карпаторусинській літературі та культурі епохи будительства
(друга половина XIX століття)**

Mgr. Валерій Падяк, PhD

Резюме (українською мовою)

З відстані сучасності цілком логічним та безальтернативним бачиться витворення слов'янськими народами своїх літературних мов на основі якоїсь з народних говірок. Не оминули ці процеси у XIX столітті й карпатських русинів, хоча становлення художньої літератури відбувалося за драматичних «мовних» умов: вплив русофільства пригальмував ці процеси та розколов місцеву інтелігенцію на два (діаметрально протилежні за своїми ідейними настановами) табори. Письменники-русофіли своїм власним прикладом спонукали до літературної творчості на основі російської мови. Цей напрямок, хоча й проіснував як важлива течія епохи будительства, виявився непродуктивним та не залишив по собі ідейних послідовників. Навпроти, «угро-руська» інтелігенція своїм сприянням розвитку літературного процесу карпаторусинською народною мовою досягла важливих результатів. Саме ці здобутки сьогодні лягли в основу сучасного національно-культурного та літературного ренесансу карпатських русинів.